

31.08.2010

Γιατί καμία χρήση του κόσμου δεν είναι καλή

Κείμενο: Γιάννης Πολίτης E-mail: gpolitis [at] elculture [dot] gr

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα εγχειρήματα του Φεστιβάλ, η παράσταση *Ο Άμλετ του Γιώργου Χειμωνά: τίποτα από μένα δεν φαίνεται*, δίνει το στίγμα: πρόκειται για μια παράσταση-σπουδή πάνω στη μορφή του Άμλετ μέσα από το βλέμμα του Χειμωνά, στην οποία συνεργάζεται το Φεστιβάλ με τον φρέσκο πολλά υποσχόμενο θίασο «Κανιγκούντα», με το Εργαστήριο Σκηνογραφίας του Τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ (πρώτη φορά που προκύπτει συνεργασία ανάμεσα σε πανεπιστημιακό τμήμα και επαγγελματικό θίασο) και τα ΔΗΠΕΘΕ Κομοτηνής και Σερρών. Η παράσταση παίχτηκε στο Κάστρο της Καβάλας, τη σκηνοθεσία και δραματουργική επεξεργασία υπογράφουν ο Γιάννης Λεοντάρης και ο Θοδωρής Γκόνης, τη σκηνογραφική και ενδυματολογική μελέτη το Εργαστήριο Σκηνογραφίας του Τμήματος Θεάτρου υπό την εποπτεία του Απόστολου Βέττα, τη μουσική ο Γιώργος Ανδρέου, τους φωτισμούς ο Χρήστος Γιαλαβούζης. Παίζουν οι ηθοποιοί της ομάδας «Κανιγκούντα», στους οποίους αυτή τη φορά προστίθεται η σημαντική παρουσία της καβαλιώτισσας επίσης Λυδίας Φωτοπούλου.

Η παράσταση, που φαίνεται να έχει στο επίπεδο της ιδέας και της διασκευής τη σφραγίδα του Γκόνη και στο επίπεδο της διδασκαλίας, της φόρμας και της αισθητικής εκείνην του Λεοντάρη, έχει ως στόχο να μας μυήσει στη σκέψη του Άμλετ —που πάντα θα μας διαφεύγει βέβαια στην ολότητά της— μέσα από τη διεισδυτική, σαγηνευτική μεταφραστική γραφή του Χειμωνά. Δεν ακολουθείται η γραμμική εξέλιξη της πλοκής του έργου, τα περιφερειακά στοιχεία της δράσης και ό,τι φωτίζει τους άλλους ήρωες έχουν κοπεί στην παρούσα εκδοχή, η οποία διανθίζεται και με αποσπάσματα από το «Μυθιστόρημα» του Χειμωνά. Πρόκειται δηλαδή για μια παράσταση-γκρο πλαν στη μορφή του Άμλετ, που μοιάζει έτσι να αποσπάται για λίγο από το σαιξπηρικό δράμα.

Ξεκινώντας μάλλον από την παραδοχή ότι *η ζωή είναι πάντα διπλανή*, ότι η αλήθεια είναι πάντα εξόριστη και ότι μόνο μέσα από την τέχνη μπορούμε να την ψηλαφήσουμε, ο Άμλετ (Πέτρος Μάλαμας) αναρωτιέται βλέποντας έναν θεατρίνο: *πi θα έκανε αν είχε να παίξει εμένα*. Στη συνέχεια μοιράζει στους ηθοποιούς του θιάσου τον ρόλο του Άμλετ, σε μια προσπάθεια να μοιραστεί το αβάστακτο φορτίο που του έχει ανατεθεί, ίσως και για να δει πώς *αποκτά μια ιδέα σώμα* και αντίστροφα. Έτσι, στην παράσταση τον Άμλετ παίζουν εναλλάξ άλλες τέσσερις γυναίκες ηθοποιοί, η Μαρία Κεχαγιόγλου, η Λυδία Φωτοπούλου, η Ρεβέκκα Τσιλιγκαρίδου και η Μαρία Μαγκανάρη. Μοιάζει να παρακολουθούμε μια αγωνιώδη αμλετική σκυταλοδρομία τόσο σε πρώτο πλάνο στο αφαιρετικό και καλαίσθητο σκηνικό όσο και ως δεύτερο ως θέατρο σκιών.

Η σκηνοθεσία, δίνοντας έμφαση κυρίως στη σχέση του Άμλετ με τη Γερτρούδη, την Οφελία και τον Κλαύδιο, αναδεικνύει σταδιακά τη σχέση του με το απόλυτο, την υπαρξιακή μοναξιά και τον θυμό του για έναν κόσμο άδικο, την παραίτησή του από μια *ζωή που γεννά ενόχους*, τις σκέψεις του για τη μοναδική τολμηρή πράξη, την αυτοκτονία, και την αδυναμία του τελικά να *ζήσει γιατί καμία χρήση του κόσμου δεν είναι καλή*. Εικόνες του κειμένου μεταφράζονται σε κινήσεις, η αγωνία του λόγου μεταφράζεται σε αγωνία της κίνησης, του σώματος. Πρόκειται για υποκριτικά πολύ

υψηλών απαιτήσεων εργασία που είχε ενιαίο ύφος, αλλά που αναπόφευκτα εκθέτει τις δυνάμεις και τις αδυναμίες κάθε ηθοποιού. Έτσι, ήταν σαφής η προσπάθεια των πιο αδύναμων (Πέτρος Μάλαμας, Ανθή Ευστρατιάδου, Σύρμω Κεκέ, Μαρία Μαγκανάρη), αλλά και η σκηνική γοητεία και μεστότητα που είχαν οι σπουδαίες Μαρία Κεχαγιόγλου και Λυδία Φωτοπούλου αλλά και η εξαιρετικά ταλαντούχα νεαρή Ρεβέκκα Τσιλιγκαρίδου. Παρά τις όποιες αδυναμίες, ο λόγος ακουγόταν ακέραιος, το εικαστικό κομμάτι και η μουσική συνέβαλαν στη δημιουργία μιας παράστασης υψηλής αισθητικής, εξαιρετικά πυκνής (απαιτούσε από το θεατή την απόλυτή του εγγρήγορη), με ειλικρίνεια στις προθέσεις και κυρίως με καίριο πολιτικό σχόλιο. Η παράσταση κλείνει με τους πέντε Άμλετ να απαγγέλλουν μετωπικά στο κοινό τον πιο γνωστό μονόλογο του παγκόσμιου ρεπερτορίου: *να ζεις, να μη ζεις...* που συμπυκνώνει τον υπαρξιακό προβληματισμό κάθε ανθρώπου. Γιατί όλοι μας έχουμε υπάρξει σε αυτή τη θέση έστω και για μία στιγμή. Όλοι έχουμε έναν Άμλετ μέσα μας που έχει αναρωτηθεί: *να πάσχει να αντέχει σωπαίνοντας τις πληγές από μια μοίρα που τον ταπεινώνει χωρίς κανένα έλεος. Ή να επαναστατεί...* Οι φράσεις του αριστουργηματικού κειμένου χτυπούν στο μυαλό και στην καρδιά ταυτόχρονα, ιδιαίτερα σε τόσο κρίσιμες κοινωνικά και ιδεολογικά εποχές.

Είναι λίγες οι φορές που ένα τολμηρό εγχείρημα καταλήγει σε μια σημαντική παράσταση. Είναι επίσης λίγες οι φορές που παρακολουθεί κανείς μια παράσταση που τον αφορά τόσο προσωπικά και τόσο βαθιά, λες και είχαν συνέχεια στο νου τους οι δημιουργοί της τα λόγια του Άμλετ: *γιατί η τέχνη δεν είναι για τους πολλούς. Ούτε είναι για τους λίγους είναι πάντα για τον καθένα χωριστά.* Συγκινήθηκα. Είχα πολύ καιρό να βιώσω τόσο λυτρωτικά την παρηγορητική λειτουργία της τέχνης, αυτής της μόνης αληθινής μας δικαίωσης.